

TUDÁSBÁZIS
WWW.NYVONLINE.HU

A helyes szakkifejezésekről

ZÜRZAVAR A SOLVENT INKJET FESTÉKEK MEGNEVEZÉSEIBEN

A nagy formátumú festéksugaras nyomtatásnál a különböző típusú nyomathordozókhoz, a nyomatok bel- és kültéri alkalmazásaihoz számos különböző inkjet festéket használnak. Az egyre bővülő inkjet festékínálatban a festéktípusok megnevezéseinek sokasága még a professzionális felhasználót is zavarba ejti.

Összeállításunkban a *solvent*, illetve a *hard-*, *true-*, *mild-*, *soft-*, *eco-solvent tinta* megnevezésekkel kapcsolatosan tisztázzunk fogalmakat, a gyakorlati szóhasználat és a szigorúbb műszaki terminológia összekapcsolásával.

Az oldószer (angolul *solvent*) a kémiában valamely anyag oldására alkalmas anyagot, általában folyadékot (de akár szilárd vagy gáznemű anyagot) jelent.

A nyomdafestékekénél, és ezen belül az inkjet festékekénél is, a leggyakoribb oldószerek egyike a víz, a másik pedig valamilyen szerves oldószer. Az inkjet gyakorlati alkalmazásának világában viszont furcsa módon a *solvent* kifejezést csak azon inkjet festékek megnevezésére használják, amelyek oldószere nem víz (a gyakorlatban így például nem igazán szerencsésen *vízbázisú* és *solvent inkjet tinta* megnevezéseket használnak a vizes és szerves oldószeres inkjet festékmegnevezések helyett).

Egy talán még vitathatóbb megnevezés az *eco-solvent ink*. Az *eco-* (magyarul öko-) ugyanis az ökológiával (az élőlény és a környezet viszonyának, kölcsönhatásának tudományával) való kapcsolatoságot jelölő előtag. Anyagoknál az *eco-* használata az

anyagok környezetbarát és egészségre nem, vagy csak kevésbé káros hatását fejezi ki.

Az *eco-solvent* inkjet festékek szerves oldószeres festékek, és ugyan kevésbé illékony szerves oldószert tartalmaznak, mint az ún. *hard-solvent* inkjet festékek, de sajnos tény, hogy egyformán vannak „biztonságos” *hard-solvent* és toxikus *eco-solvent* festékek (sajnos keményen tartja magát az a tévhit, hogy ha az oldószernek nincs szaga, akkor a festék biztonságos).

Így az *eco-* helyett talán a *mild-* vagy *soft* (egyébként szintén használt) megnevezések helyesebbek, ezen alacsonyabb oldószertartalmú inkjet festékekre.

- Az agresszív-oldószeres (*hard-* vagy *true-solvent*) festékek általában gyorsan száradnak, ezért kevesebb hőre van szükség a szárításuknál. Nagy dörzsállóságú, kültéri felhasználásra szánt nyomatok készítésére alkalmasak.

- A kevésbé agresszív szerves oldószeres (*mild-*, *soft-*, *eco-solvent*) festékek lassúbb száradású vívfolyadékot használnak, ezért az ilyen festékekkel történő nyomtatásnál intenzív hőszárítást kell alkalmazni. Bár ezek a festékek nem olyan környezetbarátak, mint a vizes festékek, nyomtatásuknál nincs szükség speciális elszívásra.

Az *inkjet tinta* helyetti *inkjet festék* szóhasználattal kapcsolatban, egy korábbi számunkban már állást foglaltunk – de mivel ma is aktuális, megismételjük az akkor írt keretes kiemelést (*Nyomdavidág* 2008/6., 30. oldal).

Angol kifejezés, hazai szóhasználat a gyakorlatban	Javasolt magyar megnevezés
Aqueous ink, vízbázisú tinta	Vizes festék
Dye ink, dye tinta	Színezéktartalmú festék
Hard-solvent ink	Agresszív szerves oldószeres festék
Ink, tinta	Festék
Inkjet ink, inkjet tinta	Inkjet festék
Mild-solvent (soft-, eco-solvent) ink	Kevésbé agresszív szerves oldószeres festék
True-solvent ink, valódi solvent tinta	Szerves oldószeres festék

Mondja azt valaki, hogy „flexótinta”? De azt, hogy „ofszettinta” azt biztos senki! Pedig a flexó-, az ofszet- és az inkjet festékek lényegét tekintve azonos rendszerek!

Nem szerencsés az, hogy az inkjet technológiával kapcsolatban a tinta kifejezést és annak szókapcsolatait favorizálják.

A magyar általános szóhasználatban a latin eredetű tinta kifejezést és szókapcsolatait már nagyon régen használjuk (pl. tintaceruza, tintahal, tintapaca). A tinta sokszor tréfás vagy gúnyos értelmezésekben is előfordul: például *tintaleves* (tintát kap papírgaluskával ebédre) vagy *tintanyaló* (írásbeli munkával foglalkozó személy).

A magyar nyomdaipari szóhasználatban a tinta, a német *Tintenstrahldruck* kifejezés szó szerinti fordítása (*tintasugaras nyomtatás*) révén, az eljárás festékének megnevezéseként jelent meg először.

Ma már a németben sem a *Tintenstrahldruck*-Tinten, hanem inkább az Inkjet-Farben kifejezést használják az inkjet eljárás festékeinek megnevezésére.

Nálunk is helyes lenne, ha a szakmai nyelvápolás fontosságát érezve, a tárgyak befestésére szolgáló készítmények általános megnevezését, a festéket, használnánk egységesen valamennyi nyomtatási eljárásnál.

Újabb siker

2010-ben 13. alkalommal került megrendezésre a Magyar Termék Nagydíj pályázat, melyen a Pénzjegynyomda Zrt. a tavalyi sikerek után másodszer is bizonyította találtkönységát, szakértelmét – ismét Magyar termék Nagydíjat kapott

A Pénzjegynyomda az idei évben is a Magyar Posta Zrt.-vel közösen pályázott egy rendkívül különleges bélyeggel, amelyet a Sanghaji Világkiállításon mutattak be nagy sikerrel.

A bélyegképeken az egyedülálló magyar találmány a Gömböc látható. A bélyeg-gek speciális alkalmi bélyegfüzet formájában is kibocsátásra kerültek, amelynek érdekessége, hogy a lapok pörgetésével, a Gömböc egyes mozgási fázisait ábrázoló bélyegképek életre kelnek és filmkockaszerűen követhető végig a mozgás folyamata.

Tervező művészek:
Nagy Richárd Márk,
Hosszú Gergely,
Cosovan Attila Róbert, és
Cosovan Tamás Rudolf.

Fotóművész:
Oravecz István

Gyártó: Pénzjegynyomda Zrt.

Kibocsátó: Magyar Posta Zrt.

TUDÁSBÁZIS
WWW.NYVONLINE.HU

